

מטעמי תורת זילים

פרשת וילך – מותו וקבורתו של משה רבינו

משה רבינו הודיע לבני ישראל שהגיע יום פטירתו שנאמר ו'יאמר אלהם בן מאה ועשרים שנה אנכי היום לא אוכל עוד לצאת ולבוא וה' אמר אלי לא תעבר את הירדן הנה" (דברים לא, א). והתורה תיארה את מותו שנאמר ו'ויקבר אתו בג' בארץ מואב מול בית פעור ולא ידע איש את קברתו עד היום הנה" (דברים לד, ה-ו). וכמו שכל ענייני חייו של משה היו פלא, כך גם ענייני מותו היה מנפלאות תמים דעים, דבר סתר מסתרי התורה. וכן היה קברו שעל אף שהתורה נתנה סימנים על מיקומו שנאמר "בג' בארץ מואב מול בית פעור", לא נמצא קברו (יצרור המור' לר' אברהם סבע פרשת וזאת הברכה לד, ו ד"ה וזאת הברכה לד, ו ד"ה ואמר ולא ידע איש). ולפי שהיה על פס. וגם זה הוא דבר סתר ושכל אדם לא ישיגהו ו'ועמק עמק מי ומצאנו" (קהלת ז, כד) (יצרור המור' פרשת וזאת הברכה לד, ו ד"ה ואמר ולא ידע איש).

ויש להתבונן, מה הם מקצת מאותם דברים נפלאים מסתרי התורה אשר היו בעת מיתתו וקבורתו של משה רבינו אבי כל הנביאים?

נשמתו של משה רבינו הסתלקה ביום שישי וגופו נקבר ביום שבת

נשמתו של משה רבינו עזבה אותו ביום שישי ו' באדר, אך גופו (יאגרא דכלה' למהרצ"א מדינוב תחילת פרשת וילך עפ"י הרמ"ע מפאנו ביעשרה מאמרות: מאמר חקור דין ב, יג, יערות דבש' לר' יהונתן אייבשיץ חלק ב' דרוש יא ד"ה יאבל העניין' מהמגלה עמוקות) כולל חלק 'הנפש' שבו (יערות דבש' לר' יהונתן אייבשיץ חלק ב' דרוש יא ד"ה יאבל העניין' מהמגלה עמוקות) לא נקברו עד למחרת ביום שבת (יאגרא דכלה' תחילת פרשת וילך ד"ה והנה לפי' יוצדק) היום בו מלאו לו בדיוק מאה ועשרים שנה (עפ"י דברים לא, ב). וכך נמצא כי היו למשה רבינו שתי מיתות אחת של אסיפת נשמתו בערב שבת והשנייה של סילוק גופו ביום שבת, לכן נאמרו שתי תיבות מיותרות בפסוקים ו'יאמר ה' אל משה עלה אל הר העברים הנה וראה את הארץ אשר נתתי לבני ישראל: וראיתך אתה ונאספת אל עמך גם אתה כאשר נאסף אהרן אחיד" (במדבר כז, יב - יג), כי התיבות הראשונות "ונאספת אל עמך" עוסקות באסיפת נשמתו בערב שבת, והתיבות המיותרות "גם אתה" עוסקות במיתת גופו הטהור ביום שבת (יאגרא דכלה' פרשת פינחס על הפסוק וראיתך אתה ונאספת). וישאל שהבינו כי כבר נסתלק פנימיותו ביום שישי, התחילו כבר אז לבכות על מותו (מאמר חקור דין' למהרצ"א מפאנו חלק ב פרק י"ג, יאגרא דכלה' תחילת פרשת וילך ד"ה וילך משה).

באותה שבת משה רבינו דיבר עם בני ישראל שנאמר ו'וילך משה ויגבר את הדברים האלה אל כל ישראל: ויאמר אלהם בן מאה ועשרים שנה אנכי היום לא אוכל עוד לצאת ולבוא וה' אמר אלי לא תעבר את הירדן הנה" (דברים לא א-ב), והיה יכול לדבר עם ישראל באמצעות השכינה הקדושה שהיא זו שאמרה את הדברים האלה. וכך נמצא כי במשך כל חייו של משה רבינו כאשר נשמתו היתה עדיין בעולם, השכינה דיברה מתוך גרונו באמצעות התלבשות בנשמתו, ואילו ביום שבת האחרון אחרי שנשמתו כבר נגזרה, אז השכינה עצמה היא זו שדיברה בעדו את כל הדברים אל עם ישראל וליהושע (יאגרא דכלה' למהרצ"א מדינוב תחילת פרשת וילך ד"ה והנה לפי זה יוצדק הדבר). וזה מה שנאמר בתחילת הפסוקים ו'וילך משה" (דברים לא, א) כלומר שהלכה כבר נשמתו הנקראת בשם "משה" ונשאר רק גופו (יאגרא דכלה' תחילת פרשת וילך ד"ה וילך משה וכו') ונפשו (עפ"י יערות דבש' חלק ב' דרוש יא ד"ה יאבל העניין' מהמגלה עמוקות) (אמנם בליקוטי תורה: להאר"י ז"ל פרשת וזאת הברכה ד"ה יומית' כתב כי צלמו היא זו שהסתלקה ממנו לפני כן ועליה נאמר "יומית משה" ועי"ש).

הנפש של משה רבינו המשיכה להתקיים עד לשעת המנחה ביום שבת קודש, וכך היה יכול משה רבינו לכתוב בדמע את שמונה הפסוקים האחרונים של התורה שהם ו'ויקבר אתו בג' בארץ מואב על פי ה': ויקבר אתו בג' בארץ מואב מול בית פעור ולא ידע איש את קברתו עד היום הנה: ומשה בן מאה ועשרים שנה במותו לא כהתה עינו ולא נס לחה: ויכפו בני ישראל את משה בערב מואב שלשים יום ויתמו: מי בכי אבל משה: ויהושע בן נון מלא רוח חכמה כי סמך משה את ידיו עליו וישמענו אליו בני ישראל ויעשו כאשר צוה ה' את משה: ולא קם נביא עוד בישראל כמשה אשר ידעו ה' פנים אל פנים: לכל האותות והמופתים אשר שלחו ה' לעשות בארץ מצרים ולכלה ולכלל ה' את ישראל וכלל המורא הגדול אשר עשה משה לעיני כל ישראל" (דברים לד, ה-יב) (יאגרא דכלה' פרשת לך ד"ה והנה). ומטעם זה משה רבינו כתב על עצמו ו'וימת שם משה" (דברים לד, ה) והיה זה אמת ולא שקר, לפי שפרחה כבר נשמתו שהיא הנקראת 'משה' ביום שישי שלפני אותה השבת (יאגרא דכלה' למהרצ"א מדינוב מחבר ספר' בני יששכר' פרשת לך ד"ה והנה).

מותו של משה רבינו היה בשעת המנחה של יום שבת קודש, שהוא ית' רצון' (זוהר פרשת תרומה דף קנו ע"א ד"ה משה אסתלק). וכאשר נקבר אז גופו עלתה גם נשמתו (הבי"ח בחלק 'אורח חיים' סימן רצב), כי אין הנשמה עולה עד שהגוף נקבר למטה (הבי"ח בחלק 'אורח חיים' סימן רצב בשם זוהר). ועל ידי שנפטר משה רבינו בשעת המנחה של שבת נודע לכל ישראל כי הוא לא הסתלק בדין ולא שלט בו הדין (זוהר פרשת יתרו דף פט ע"א ד"ה ובהאי רצון). וזה הטעם שתקנו לומר ביום שבת לפני פתיחת ההיכל של ספר התורה את הפסוק ו'ואני תפלת לך ה' עת רצון אלקים בך חסדך עניני באמות ישעך" (תהלים סט, יד) על שעתה הוא עת רצון בשמים. ויש רמז על פטירתו של משה רבינו באותה העת, כי התיבות "משה עבדי מת" (יהושע א, ב) יוצאות בגמטריא 'אני עת רצון' (בני יששכר' מאמר ח' מנחת שבת אות יט ד"ה יתשבץ סימן תמו' בשם התשב"ץ).

לכן אומרים במנחה של שבת 'צידוק הדין' בפסוק ו'וצדקתך אלקים עד מרום אשר עשית גדלות אלקים מי כמוך" (תהלים עא, יט), כנגד פטירת משה רבינו שהיתה באותה העת (זוהר פרשת תרומה דף קנו ע"א ד"ה וחד משה נביאה, תוספות גמי מנחות דף ל ע"א ד"ה מכאן ואילך). וכן נוהגים לומר בשעת המנחה את מזמור כ"ג בתהלים הוא 'מזמור לְדָוִד ה' רַעִי לֹא אֶחָסֵר" (תהלים כג, א) וזה כדרך המנחמים, כי הכוונה לומר שעל אף שנפטר הרועה הנאמן באותו יום השבת, עם כל זה כיון שהשם יתברך הוא רוענו והוא חי וקיים לעד על כן "לא אֶחָסֵר" (בני יששכר' מאמר י מאמרי שבתות מאמר ח' מנחת שבת אות יט ד"ה וכיון שהרע"א). וכן היה עם משה רבינו בעצמו, שכאשר הגיע השעה שהיה צריך להיפטר ביקש מחילה מכל ישראל (מדרש תנחומא' פרשת ואתחנן אות ו). ואז אמרו לו כי נשאר רק רגע לפטירתו והוא מיד פתח ואמר "ברוך שמו חי וקיים לעולם ועד!" (דברים רבה' פרשת ואתחנן סוף אות ו) וממנו ילמד כל אדם (מעבר יבקי' בחלק תפילה לעת יציאת נשמה בהערות ד"ה שכאמור למשה, מעבר יבקי' בחלק אמרי נועם פרק ארבעה ועשרים ד"ה כתב מהר"י אורו).

ונרמז יום מותו של משה רבינו בציווי ה' ליהושע שנאמר **"מִשֶׁה עֲבָדִי מֵת וְעַתָּה קוּם עֲבֵר אֶת הַיַּרְדֵּן הַזֶּה אֶתְּהָ אֶתְּהָ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֶנְכִּי נֹתֵן לְךָ לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל"** (יהושע א, ב), **"מִשֶׁה עֲבָדִי מֵת"** – **אותיות השניות 'שבת' כי נפטר ביום שבת** (ביני יששכר/ מאמר ח אות יט ד"ה 'בתשבץ סימן תמה' בשם התשב"ץ, 'דבש לפי' להחיד"א מערכת מ, מ). שהרי היו שתי מיתות למשה רבינו, המיתה הראשונה לנשמתו היתה ביום שישי, היום בו הוא כתב שלוש עשרה ספרי תורה (דבש לפי' להחיד"א מערכת מ, מ, והובא בקיצור ביני יששכר/ מאמרי השבתות מאמר ח' אות יט ד"ה 'בתשבץ' בשם החיד"א) אחד לכל שבט משנים עשר השבטים ועוד אחד למשמרת (דברים רבה' אות ט, ט). **והמיתה השנייה היתה למחרת ביום שבת קודש בשעת המנחה, שאז מתה גם נפשו של משה רבינו, והרמז בפסוק הוא כנגד מיתתו השנייה שהיתה ביום שבת קודש** (דבש לפי' להחיד"א מערכת מ, מ, והובא בקיצור ביני יששכר/ מאמרי השבתות מאמר ח אות יט ד"ה 'בתשבץ' בשם החיד"א). וכן זה נרמז בתיבות **"וַיָּקַם שָׁם מֹשֶׁה"** (דברים לד, ה) שעם הכולל זה גימטריא **"שבת מת"** (דברי שלמה לר' שלמה שלם פרשת פנחס דף קו ע"ב ד"ה והביאור).

משה רבינו מת ונקבר בהר העברים ונחשב שמת ונקבר בארץ ישראל

משה רבינו עלה בשעת מותו אל הר העברים שהוא הר נבו כפי שנאמר **"עֲלֶה אֶל הַר הָעֵבְרִים הַזֶּה הַר נְבוֹ אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ מוֹאָב"** (דברים לב, מט). **הר זה לא נחלק לנחלה לאף אחד משרי מעלה הרוחניים של אומות העולם, ולא נמסר בידי ממונה ושליט אחר.** וזה על אף ששרי האומות רצו את המקום ונחלקו עליו משני עברי הצדדים למי הוא שייך, ועל שם כך נקרא הר **'העברים'**. וכשבא משה רבינו העבד הנאמן הוא קיבל לשלוט לבדו על הר העברים ולא אף אחד אחר (וזהו פרשת תרומה דף קנו ע"א ד"ה ואי תימא והא משה), **ושם הוא מת ונקבר** (וזהו פרשת תרומה דף קנו ע"א ד"ה ואי תימא והא משה, 'אבן עזרא לר' אברהם אבן עזרא ספר דברים פרק לד, ו). והר העברים שהוא הר נבו זה מקום הגיא בו נקבר משה רבינו שעליו נאמר **"וַיִּקְבְּרֵהוּ אֱתוֹ בְּאֶרֶץ מוֹאָב"** (דברים לד, ו). וכפי ששניהם נקראו **"ראש הפסגה"**, הגיא בפסוק שבשירת הבאר **"וּמִמְבְּמוֹת הַגֵּיאָ אֲשֶׁר בְּשֵׁדָה מוֹאָב רֹאשׁ הַפְּסֻגָה"** (במדבר כא, כ) והר נבו בפסוק בו עלה משה רבינו אל ההר **"וַיַּעַל מֹשֶׁה מְעֻרְבַת מוֹאָב אֶל הַר נְבוֹ רֹאשׁ הַפְּסֻגָה"** (דברים לד, א) ('אבן עזרא לר' אברהם אבן עזרא ספר דברים לד, ו) (אמנם ראה גמ' סוטה דף יג ע"ב ששם נאמר כי הר נבו והגיא אשר בשדה מואב הם שני מקומות נפרדים ויש ארבע מיל מרחק ביניהם, ואחרי שמושה רבינו נפטר על גבי הר נבו אז השכינה העבירה על כנפיה את משה מההר שהיה בחלקו של שבט ראובן אל הגיא שבשדה מואב אשר היה בחלקו של גד. וצ"ע).

הר העברים היה נקרא **"הר נבו"** (דברים לב, מט) שהוא מלשון **בנואה** לרמוז ששם מת 'הנביא' שהוא משה רבינו (ביני יצחק לר' יצחק חנון פרשת זאת הברכה דף נב ע"ב וטור א'). **ומקום זה היה קדוש מאוד, לכן שמו נחלק לשניים נ-ב' על שיש בו שער הנ' שבקדושה אף שהוא בחוץ לארץ.** ונאמר על משה רבינו **"וַיִּקְבְּרֵהוּ אֱתוֹ בְּאֶרֶץ מוֹאָב מוֹלַב בֵּית פְּעוֹר"** (דברים לד, ו) כאשר התיבה **"בני"** רומזת על **י"ג** אורות הקודש שמושה רבינו משך שם כדי להכניע את פעור שהיה קבור מולו (וזהו ח' לר' יצחק יהודה יחיאל מקומרנא על זוהר פרשת תרומה דף קנו ע"א ד"ה הר נבו) והם **י"ג** מדות הרחמים שבאים מפלא עליון (תולדות יצחק על התורה לר' יצחק מנעשכ"ז פרשת ואתחנן דף מט ע"א טור א ועיי"ש עוד רמז בזה). **ועוד התיבה "בני" היא ראשי תיבות "בית גאים יסח ה'" (משלי טו, כה), כי על ידי קבורתו של משה יסח ה' (יגבול בנימין על התורה לר' בנימין הכהן בחלק א דרוש מג הפטרת ואתחנן דף פא ע"ב ד"ה ונלע"ד לומר) כלומר יעקור ה' (מצודת ציון משלי טו, כה) את פעור המתגאה לנשוף ברוחו ולהשחית את ישראל** (יגבול בנימין על התורה לר' בנימין הכהן בחלק א דרוש מג הפטרת ואתחנן דף פא ע"ב ד"ה ונלע"ד לומר). **וכן הוא בפסוק שאמר משה רבינו לעם ישראל "וַיִּשָׁבַב בְּגֵיאַת מוֹלַב בֵּית פְּעוֹר" (דברים ג, כט) שהתיבה "בגיא" ראשי תיבות "בית גאים יסח אדני" (משלי טו, כה עפ"י הקרי), עבור מה שהסית 'בעל פעור' את ישראל לעבודה זרה (מגלה עמוקות – רב אופנים' אופן רב ד"ה אבל אתה עלה).**

השכינה שהיא 'ארץ החיים' (אלשיך הקדוש' וזאת הברכה לד, ה ד"ה או יהיה נותן) **עסקה בקבורתו של משה רבינו** (דברים רבה' פרשת ואתחנן סוף אות ו, 'אלשיך הקדוש' וזאת הברכה לד, ה ד"ה או יהיה נותן) **לכן לא שלטו 'החיצונים' בגופו וגם לא שלטו בו מלאך המוות שאחראי להוציא את הנשמות של המתים בחוץ לארץ על ידי 'סכין פגומה'** (אלשיך הקדוש' וזאת הברכה לד, ו ד"ה ושמה תאמר הלא). **לפי שבכל מקום שהיה צריך למות משה רבינו שם היה נמצא ה' ושכינתו, ומקום זה נחשב לאיכות ארץ ישראל באמת גם אם לא היה אדמת ארץ ישראל ממש.** ועל כך נאמר **"וַיָּקַם שָׁם מֹשֶׁה עֲבָדִי מֵת"** (דברים לד, ה), **"שם" היא הארץ הנזכרת שעליו אמר ה' "כי מנגד תראה את הארץ וישמה לא תבוא" (דברים לב, נב).** ועל ידי כן נחשב כי משה רבינו מת בארץ ישראל, ולא היה עוד אדם הדומה לו בזה. **לכן גם נשמתו לא היתה צריכה ללכת דרך האוויר הטמא של ארץ העמים עד עלותה למקומה כפי שנעשה עם מתי חוץ לארץ** (אלשיך הקדוש' פרשת וזאת הברכה לד, ה ד"ה או יהיה וד"ה ושמה תאמר).

משה רבינו נקבר מול בית פעור כדי להכניע את קליפת פעור

בשעה שחטאו בני ישראל בעגל ואמר הקב"ה למשה רבינו **"לֵךְ רֵד כִּי שָׁחַת עַמְּךָ אֲשֶׁר הִעֲלִיתָ מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם: סְרוּ מִהֵרָ מִן הַדָּרָךְ אֲשֶׁר צִוִּיתִם עֲשׂוֹ לָהֶם עֲגֹל מִסְכָּה וַיִּשְׁתַּחֲוּ לָהּ וַיִּזְבְּחוּ לָהּ וַיִּאֲמְרוּ אֵלֶיהָ אֵלֶיךָ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הִעֲלֹךְ מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם"** (שמות לב, ז-ח) (תורת חכם' על התורה למחבר 'טור ברקת' חלק ב' פרשת וילך דף תנ ע"א טור א) **אז ירדו חמשה מלאכי חבלה לפגוע בישראל** (פרקי דרבי אליעזר לר' אליעזר בן הורקנוס סוף פרק מה, 'תורת חכם' על התורה חלק ב' פרשת וילך דף תנ ע"א טור א). **שלשה מהם הסתלקו בזכות אברהם יצחק ויעקב** כאשר התפלל משה רבינו **"זָכַר לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיִשְׂרָאֵל עֲבָדֶיךָ אֲשֶׁר נִשְׁפַּעְתָּ לָהֶם בְּךָ וַתִּדְבַר אֲלֵהֶם אַרְבֵּה אֶת זַרְעֶכֶם כְּכֹכְבֵי שָׁמַיִם"** (שמות לב, י). אחר כך משה סילק את המלאך הרביעי הנקרא 'חימה' שנאמר **"לֹלֵי מֹשֶׁה בְּחִירוֹ עָמַד בְּפָרָךְ לִפְנֵי לְהַשִּׁיב תַּמְתּוֹ מִהַשְׁחִית"** (תהלים קו, כט). והוסיף לבקש כי הקב"ה יסלק את המלאך החמישי הנקרא 'חרון אף' שנאמר **"קוֹמָה ה' בְּאַפְּךָ"** (תהלים ז, ז). **ומכיון שה' אף' עלה בחלקו של הקב"ה לכן מלאך החבלה הזה חוזר ותובע מישראל דין בעניינו, שהוא עניין 'עבודה זרה'.** וכנגדו יש בתורה לשונות של **חרון** על ישראל כגון **"וַיִּחַר אָפֶי בו ביום ההוא"** (דברים לא, יז) כי לא יכול הקב"ה למנוע את מלאך **חרון** לפי שזה חלקו (תורת חכם' על התורה למחבר 'טור ברקת' חלק ב' פרשת וילך דף תנ ע"א טור א).

משה רבינו התפלל על מלאך החבלה **"חרון אף"** ואמר **"שׁוּב מִחֲרוֹן אַפְּךָ וְהִנָּחֵם עַל הָרָעָה לְעַמְּךָ"** (שמות לב, יב). ואחר תפילתו הוא חפר בתוך האדמה, והכניס את מלאך **"חרון אף"** לתוך החפירה עד שנעשה כמו אסיר בבית האסורים. **ובכל עת שהיו בני ישראל חוטאים, היה עולה מלאך "חרון" ופוער פיו לנשוף ולהשחית את ישראל. לכן הוא גם נקרא "פעור" ועל שמו נקרא מקומו "בית פעור"** (פרקי דרבי אליעזר סוף פרק מה). ובפרט כשמגיע בכל שנה אותה העת בה חטאו עם ישראל בבנות מואב (ילקוט ראובני' פרשת זאת הברכה ד"ה מפני מה, תוספות גמ' סוטה דף יד ע"א ד"ה מפני) **ועבדו שם עבודה זרה שנאמר "וַיִּאֲכַל הָעָם וַיִּשְׁתַּחֲוּ לְאֱלֹהֵיהֶן"** (במדבר כה, ב) (עפ"י במדבר כה, ב) **וכן כשישראל חלילה חוזרים וחוטאים באותו קלקול עריות לעין כל (תורת חכם' למחבר 'טור ברקת' פרשת וזאת הברכה דף תנא ע"ב טור א ד"ה וימת), שאז עולה 'פעור' לקטרג ולהזכיר את אותו עון (ילקוט ראובני' פרשת זאת הברכה ד"ה מפני מה, יתרת חיים' למחבר 'טור ברקת' פרשת וזאת הברכה דף תנא ע"ב טור א ד"ה וימת, תוספות גמ' סוטה דף יד ע"א ד"ה מפני).**

וכשפוער היה פוער פיו בכדי להשמיד את ישראל, משה רבינו שהיה חי הכניע אותו באמצעות שם ה' (פרקי דרבי אליעזר' סוף פרק מה). ואחרי שמשו רבינו נפטר היה קברו של משה רבינו מול בית פעור, וכשהיה עולה שוב פעור על מנת לפגוע בישראל היה רואה את קברו של משה רבינו (פרקי דרבי אליעזר' סוף פרק מה, 'יתרגום יונתן המיוחס ליונתן בן עוזיאל דברים לד, ו), מִפְּחָד מַפְנִיו וְחֹזֶר לְאַחֲרוֹי (פרקי דרבי אליעזר' סוף פרק מה) וְנִשְׁקַע עַד חוּטְמוֹ (תוספות בגמי' סוטה דף יד ע"א ד"ה מפני). ומטעם זה משה רבינו נקבר דווקא מול בית פעור שנאמר "וַיִּקְבְּרֵהוּ אֶתוֹ בְּגִי בְּאֶרֶץ מִזְרָאֵל מִלֵּיל בֵּית פְּעוֹר" (דברים לד, ו) (פרקי דרבי אליעזר' סוף פרק מה) ומשה רבינו הסכים לקבל זאת על עצמו בשביל להציל את ישראל מפני הקליפה הקשה מאוד הנקראת 'בית פעור', שאם היא תתגבר יכולה חלילה להרע מאוד לישראל (מאור ושמי' לר' קלמן קלונימוס פרשת ואתחנן ד"ה ונראה בזה). ובפרט יכולה להזיק בתוככי ארץ ישראל, ששם כבר לא היו מוגנים על ידי 'עמוד אש' ו'עמוד ענן' כפי שהיו במדבר סיני (מגלה צפונות' למחבר 'שבט מוסר' פרשת ואתחנן ד"ה ולעד"ן ידוע).

מקום קבורתו של משה רבינו היה בתכלית הטהרה (מאמר חיקור דין' להרמ"ע מפאנו חלק ג' סוף פרק ה') וניתן כנגד בית פעור על מנת להכניע 'קליפה' זו (האלישיך הקדוש' על התורה פרשת וזאת הברכה דברים לד, ו ד"ה ושמה עתה) **שישראל לא היו יכולים לעמוד כנגדה** (מגלה עמוקות' פרשת מטות דרוש ג ד"ה ולכן באו בני גד), **שהיא תכלית הוזהמה והטומאה** (מאמר חיקור דין' להרמ"ע מפאנו חלק ג' סוף פרק ה') ונחשבת ל'רב החובל' של הקליפות (מגלה עמוקות' פרשת מטות דרוש ג ד"ה הטעם הדי' שהוצרך). לכן נאמר למשה "רַב לָךְ אֶל תּוֹסֵף דָּבָר אֲלֵי עוֹד בְּדָבָר הַזֶּה" (דברים ג, כו) כי אתה צריך להיקבר כנגד 'בעל פעור' שהוא רב החובל (מגלה עמוקות' רב אופנים אופן כא ד"ה טעם ג). ומטעם זה נאמר על משה רבינו גם אחרי מותו שהוא עבד ה' שנאמר "וַיִּמָּט שָׁם מִשֵּׁה עֶבֶד ה' בְּאֶרֶץ מִזְרָאֵל עַל פִּי ה': וַיִּקְבְּרֵהוּ אֶתוֹ בְּגִי בְּאֶרֶץ מִזְרָאֵל מִלֵּיל בֵּית פְּעוֹר" (דברים לד, ה-ו), כי משה המשיך לעבוד את ה' בזה שנקבר גופו מול בית פעור על מנת להתיש את כוח הטומאה והרוגו של בעל פעור מלקטרג על ישראל (האלישיך הקדוש' פרשת וזאת הברכה דברים לד, ו ד"ה ושמה עתה). וְרָמַז לַכֹּחַ הַבְּהָרִים בּוֹ נִקְבְּרָה מִשֵּׁה רַבִּינוּ, כִּי הַשָּׁמַיִם 'עֲבָרִים' הוּא בְּגַמְטְרִיא 'מִרְכַּבָּה טְמֵאָה' (מגלה עמוקות - רב אופנים' באופן רב ד"ה אבל אתה עלה).

ועוד משה רבינו אחרי מותו הכניע לגמרי את קליפת פעור בזה שנקבר מולו על אף שבחיינו לא הכניעו לגמרי, וזה מטעם ש'גדולים צדיקים במיתתן יותר מבחייהן' (ראה גמי' חולין דף ז ע"ב בשם ר' חמא בר חנינא) ואחרי מותו הוא פעל כל זאת (סמיכת חכמים' לר' נפתלי כץ בהקדמה דף ע"ה ע"א ד"ה וני"ל דזה הסימן מול, 'מגלה עמוקות' רב אופנים אופן כא ד"ה טעם ג). וכמו שמשו היה רועה נאמן והטיב לישראל בחייו, כן הטיב להם אחרי המוות לסתום פי השטן הוא פי פעור שהיה פתוח לבלוע את ישראל חיים ('צורר המור' פרשת וזאת הברכה פרק לד, ו ד"ה ואמר ויקבר אתו בגיא). ואם משה רבינו לא היה נקבר מחוץ לארץ ישראל הקדושה אז ישראל לא היו יכולים לצאת מהגלות (וזהו פרשת כי תצא דף רפ ע"א ד"ה ידהא אנת' מהרעיא מהימנא) כי 'הקליפות' היו מתגברות עליהם מצד בית פעור, ורק קבורתו שם מכניעתן (מאור החמה' על זוהר פרשת כי תצא דף רפ ע"א ד"ה ויקבור' מהרמ"ק). ומשום כך נאמר על משה רבינו "וְהוּא מְחַלל מִפְּשָׁעָיו" (ישעיה נג, ה) כי הוא נעשה 'חול' מצד קבורתו בגלל החוב והפשע של ישראל (וזהו פרשת כי תצא דף רפ ע"א ד"ה ידהא אנת' מהרעיא מהימנא).

עוון משה לא היה כל כך חמור להענישו עונש גדול כזה להישאר בחוצה לארץ, אלא שבסיבת חטאם של ישראל בבעל פעור 'נענשו' גם הוא להישאר כדי לסתום פי השטן אשר פער פיו בלא חזק כנגד כל ישראל, ולולי כך היה משה עובר לארץ ('צורר המור' פרשת ואתחנן ד"ה ונשב בגיא מול בית פעור) ומה שהתורה תלתה למשה שלא נכנס לארץ בעבור חטא מי מריבה שהכה בסלע, לא היה אלא בשביל כבודם של ישראל להעלים הסיבה האמיתית (יחזקה דודי' לר' דוד חזן על התהלים מזמור ה' דף יד ע"ב ד"ה למנצח אל הנחילות). ועל כך אמר משה רבינו לישראל "וְנִשְׁבַּח בְּגִיָּא מִלֵּיל בֵּית פְּעוֹר" (דברים ג, כט) שכלל עצמו עמהם, אף שהיה לו לומר 'ותשבו בגיא' כפי שאמר קודם לכן על מקום אחר "וְתִשְׁבּוּ בְּקִדְשׁ" (דברים א, מו) כי בזה שנענש להישאר בחוצה לארץ להיקבר מול בית פעור נעשה כאילו הוא בעצמו חטא בחטא פעור יחד עם ישראל ('צורר המור' פרשת ואתחנן ד"ה ונשב בגיא מול בית פעור, וכעין זה הובא בקיצור בספר 'עבול בנימין' לר' בנימין הכהן בחלק א דרוש מג הפטרת ואתחנן דף פא ע"א ד"ה ולכן היטב).

וזה מה שאמר משה רבינו לישראל כי הוא התחנן לה' שיכניסו לארץ אך בשבילם הוא לא מכניסו שנאמר "אֲעִבְרָה נָא וְאֶרְאֶה אֶת הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר פָּעַר הַיְדֵן הַקָּדוֹשׁ הַטּוֹב הַזֶּה וְהַלְבֵּן: וַיַּעֲבֵר ה' בִּי לְמַעַנְכֶם וְלֹא שָׁמַע אֲלֵי וַיֹּאמֶר ה' אֲלֵי רַב לָךְ אֶל תּוֹסֵף דָּבָר אֲלֵי עוֹד בְּדָבָר הַזֶּה" (דברים ג, כח - כו) ('צורר המור' פרשת ואתחנן ד"ה ונשב בגיא מול בית פעור, וכעין זה הובא בקיצור ב'עבול בנימין' לר' בנימין הכהן בחלק א דרוש מג הפטרת ואתחנן דף פא ע"א ד"ה ולכן היטב). כי אין תקנה לקליפת המקטרג על חטאי עבודה זרה של ישראל אלא על ידי קברו של משה רבינו, ובהו יהיה הרחקת הנזק. וזה מה שרמז לו הקב"ה "וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה הִנֵּה שָׁכַב עִם אֲבֹתֶיךָ וְקָם" (דברים לא, טו) כלומר הוא עתיד לשכב עם אבותיו ויהיה בזה הקרבת התועלת לישראל, כי המשחית עתיד לקום ולהתעורר על ישראל ברוחו ולשרוף את כל העולם, וכנגדו גם אתה תקום ותעמוד לעומתו והוא יתבטל ויחזור למקומו (תורת חכם' על התורה למחבר 'טור ברקת' חלק ב' פרשת וילך דף תנ ע"א טור ב).

קברו של משה רבינו היה זך וקדוש ומקומו לא נודע לאיש

קָבְרוֹ שֶׁל מֹשֶׁה נִבְרָא בְּעֶרְבַּ שְׁבַת בְּרֵאשִׁית בֵּין הַשְּׁמֵשׁוֹת (פרקי אבות ה, ו, גמי' פסחים דף נד ע"א) כִּךְ שֶׁקְבָרוֹ לֹא הָיָה עֹפֵר גִּשְׁמִי אֲלָא עֹפֵר רֹחוּנִי שֶׁנִּבְרָא בֵּין הַשְּׁמֵשׁוֹת בְּזִמְנָן שֶׁפַּע קְדוּשַׁת שְׁבַת בְּרֵאשִׁית, וְהָיָה מְשׁוּלָּל עֲכִירוֹת זָךְ וְנָקִי. ואחר כך חיכה אלפיים שנה עד שנקבר בו משה רבינו. ונקרא קברו 'עפר שתחת כיסא הכבוד' והוא דבר רוחני שעין אדם לא שולטת בו (האלישיך הקדוש' פרשת וזאת הברכה דברים לד, ו), והיה בו קדושה כמו ארון הברית והכרובים במקדש. וכשם שהם היו עומדים בנס ולא תפסו מקום בקודש הקודשים (ראה גמי' יומא דף כא ע"א ורש"י שם) כִּךְ גַּם קְבָרוֹ שֶׁל מֹשֶׁה רַבִּינוּ לֹא תִפֵּס מְקוֹם בְּעוֹלָם (בן יהוידע' גמי' סוטה דף יד ע"א ד"ה אף משה) שֶׁהָיָה טְמוּן בְּתוֹךְ עֹפֵר שֶׁהוּא רֹחוּנִי. ובהו מובן מדוע נאמר "וְלֹא יָדַע אִישׁ אֶת קְבָרְתוֹ עַד הַיּוֹם הַזֶּה" (דברים לד, ו) (האלישיך הקדוש' פרשת וזאת הברכה דברים לד, ו) וכמה שחיפשו את קברו לא מצאו, שנעלם מהם (עפ"י גמי' סוטה דף יד ע"א). ובתיבות "עַד הַיּוֹם הַזֶּה" הַכוּנָה עַד יוֹם הַגְּאוּלָּה שֶׁאֵז יִרְאוּ עֵינֵי יִשְׂרָאֵל דְּבָרִים רֹחוּנִיִּים שֶׁלֹּא הִשְׁיִגוּ קוֹדֵם לִכְן בְּעוֹלָם הַזֶּה (האלישיך הקדוש' פרשת וזאת הברכה דברים לד, ו).

כיון שהקב"ה עסק בקברו של משה רבינו, לא יתכן שקבורתו תהיה פעולה בעפר גשמי. וגם לא יתכן שקדוש כמו משה רבינו יקבר בתוך העפר הטמא של ארץ מואב. לכן מה שנאמר עליו "וַיִּקְבְּרֵהוּ אֶתוֹ בְּגִי בְּאֶרֶץ מִזְרָאֵל מִלֵּיל בֵּית פְּעוֹר" (דברים לד, ו-ז), אין הכוונה שמשו הוא זה שנטמן בגיא, אלא משה נקבר בעפר רוחני שנאמר "וַיִּקְבְּרֵהוּ אֶתוֹ" והפסוק מוסיף לתאר בנפרד את מיקום הגיא שהוא "בְּאֶרֶץ מִזְרָאֵל" אך לא משה (האלישיך הקדוש' פרשת וזאת הברכה דברים לד, ו ד"ה ושמה תאמר הלא). והסיבה שנקבר בתוך 'קדושה רוחנית' ולא בתוך העפר הגשמי של ארץ ישראל שהיא טובה לקבורה, משום שגופו כל כך התקדש בחייו עד שהיה נחשב גופו לחי גם אחרי מותו ולא היה זקוק לקבורת ארץ ישראל. ולכן נאמר על שנות חייו של משה בלשון הווה ולא בלשון עבר אף אחרי שכבר נפטר שנאמר "וַיִּמָּטָה בְּן מֵאָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה בְּמֵתוֹ לֹא קִהְתָּה עֵינָיו וְלֹא נָס לַחַה" (דברים לד, ז) (האלישיך הקדוש' פרשת וזאת הברכה דברים לד, ז ד"ה ושמה תאמר).

מלאכים לקחו את גופו של משה רבינו והעבירו אותו למערת המכפלה

נאמר על משה רבינו "ולא ידע איש את קברתו עד היום הזה" (דברים לד, ו), אמנם המלאכים הרוחניים שהם לא נקראים "איש" כן ידעו על מקום קבורתו (ביאור המייוחס למקובל גדול על ספר 'התמונה' תמונה ג אות ר דף ס ע"ב בביאור, 'פירושי רבינו אלעזר מגרמייזא על התורה' פרשת זאת הברכה ד"ה ולא ידע, 'ילקוט ראובני' פרשת זאת הברכה ד"ה 'יהי זוגותי' בשם ספר התמונה), כמו שהיו מעורבים בהכנת המיטה עליה שכב משה רבינו במוותו (ראה 'ידעת זקנים' דברים לד, ה). ומלאכים אלו העבירו את משה רבינו מהמערה בה הוא נקבר בגיא, אל מערת המכפלה בארץ ישראל (פירושי רבינו אלעזר מגרמייזא על התורה' פרשת זאת הברכה ד"ה ולא ידע, 'ילקוט ראובני' פרשת זאת הברכה ד"ה 'יהי זוגותי' בשם ספר התמונה, 'עניני העדה' למחבר 'שבת מוסרי' פרשת זאת הברכה על הפסוק 'ויקבור אותו בגי' בשם 'ילקוט חדש') כי ה' יתברך פתח לו מחילה מקבורתו עד קבורת האבות (ספרי' פרשת זאת הברכה אות טו) כדי שילך אליהם (פירושי 'הרוקח' על התורה פרשת וזאת הברכה לד, ה ד"ה שם). וזה מה שנאמר למשה "כי מנגד תראה את הארץ ושמה לא תבוא" (דברים לב, ג) כלומר 'לא תבוא' בעצמך אלא יביאוך מלאכים במהרה (ביאור המייוחס למקובל גדול על ספר 'התמונה' תמונה ג אות ר דף ס ע"ב בביאור) אחרי מותך (ילקוט חדש' ערך משה אות לו בשם ספר התמונה).

משה רבינו ביקש מהקב"ה לפני מותו שיכניסו ישראל את עצמותיו אפילו לאחר מותו, אך הקב"ה סירב לו. וכוונתו יתברך היתה שלא יתעסקו בו ישראל כמו עם עצמותיו של יוסף, אך כן עשה את בקשתו להכניסו לאחר מותו על ידי המלאכים למערת המכפלה. לכן יש רק שני מקומות בכל התורה הנביאים והכתובים שכתוב בהם התיבה "ויקבר", אחד אצל משה רבינו שנאמר "ויקבר אתו בגי בארץ מואב מול בית פעור" (דברים לד, ו) והשני אצל אֶמֶן אביו של יאשיהו שנאמר "ויקבר אתו בקברתו" (מלכים ב' כא, כו). וזה כדי לרמוז על משה רבינו שאף על פי שהקב"ה קבר אותו בגיא בארץ מואב מול בית פעור, הרי שאחרי כן לקחו מלאכים את גופו וקברו אותו "בקברתו" אשר חשק בו שהיא ארץ ישראל (עניני העדה) על התורה למחבר 'שבת מוסרי' ר' אליהו הכהן האייתמרי פרשת זאת הברכה על הפסוק 'ויקבור אותו בגי' במערת המכפלה. וכך נמצא כי קבורים במערת המכפלה שלושה זוגות ידועים ושני זוגות נסתרים (ספר 'התמונה' לר' נחוניא בן הקנה ר' ישמעאל כהן גדול תמונה ג אות ר דף ס ע"ב), השלושה הגלויים הם אברהם ושרה, יצחק ורבקה, יעקב ולאח. והשניים הנסתרים הם אדם הראשון וחווה, משה וצפורה (ביאור המייוחס למקובל הקדמון על ספר 'התמונה' לר' נחוניא בן הקנה ר' ישמעאל כהן גדול בחלק תמונה ג אות ר דף ס ע"ב) (להרחבה על ענין מערת המכפלה ראה מאמרינו לפרשת חיי שרה – סודה של מערת המכפלה).

גם משה עצמו לא ידע את מקום קבורתו, לכן נאמר "ולא ידע איש את קברתו" (דברים לד, ו) (גמי' סוטה דף יג ע"ב) כנגד משה רבינו שנקרא "והאיש משה" (במדבר יב, ג) (מגלה צפונות: למחבר שבת מוסרי חלק ג פרשת זאת הברכה ד"ה ויקבר אותו) וכן שנאמר "וזאת הברכה אשר ברך משה רבינו בארץ מואב מול בית פעור" (דברים לד, ו) (מאמר חיקור דין' להרמ"ע מפאנו חלק ג, פרק ו' ד"ה ואמר). ורמזו לכך בפסוק "ויקבר אתו בגי בארץ מואב מול בית פעור" (דברים לד, ו), שהתיבה "בגי" נכתבה חסרה אות א' ללמד שאין איש יודע את מקום קבורתו, אלא רק יחידו של עולם ברוך וברוך שמו (בעל הטורים' דברים לד, ו). והכוונה במה שמשה רבינו לא יודע את מקום קבורתו, היא שלא ברור לו היכן עיקר מקום הקבורה, האם היכן שנטמן מול בית פעור או היכן שהוא רואה את עצמו כרגע במערת המכפלה (מגלה צפונות' חלק ג' פרשת זאת הברכה ד"ה וילקוט). וזה לבד מעצם קדושת הקבר ורוחניותו, שאף משה רבינו הקבור בו לא זיהה את מיקומו (מאמר חיקור דין' להרמ"ע מפאנו חלק ג' פרק ו' ד"ה ואמר).

ואף שגופו של משה הועבר למערת המכפלה עדיין 'קברו' נשאר בגיא להכניע את פעור. וכך בכל פעם שפעור עולה להחריב את העולם הוא אינו יכול להזיק כיון שרואה את קברו של משה. וזה על אף שגופו של משה רבינו כבר לא בקבר, כי 'הקליפה' חושבת שעדיין משה קבור שם ומפחדת ויורדת למקומה (עניני העדה' על התורה למחבר שפר' שבת מוסרי' ר' אליהו הכהן האייתמרי פרשת זאת הברכה על פסוק 'ויקבור אותו בגי'). כך גם היה קודם מותו של משה רבינו, כי כאשר משה רבינו טמן את המקטרג בארץ, אזי היתה הכנעה למקטרג מעצם היותו רואה את קברו של משה רבינו לפניו שהיה מוכן לו מששת ימי בראשית. וזה כוונת רבותינו שאמרו כי "קברו היה מוכן שם מששת ימי בראשית לכפר על מעשה פעור" (ראה רש"י דברים לד, ו ד"ה מול בית פעור) (לב אריה' על התורה לר' יהודה לייב האשקי פרשת זאת הברכה אות ז) שאין הכוונה שהוא נקבר שם על מנת לכפר על מעשה חטא העריות של פעור שהיה במדבר כי זה כבר התכפר על ידי פנחס, אלא לכך שקליפת פעור מתעורר מחדש במשך הדורות וקברו של משה שב ומכניעו (תורת חס"י על התורה למחבר שפר' טור ברקת' על השו"ע פרשת זאת הברכה דף תעא ע"ב טור א ד"ה וימת).

הקב"ה הבטיח למשה בשעה שלא הכניסו לארץ ישראל כי הוא עתיד לחיות שוב ואז יעלה לארץ ישראל וזה מה שנאמר "ויאמר ה' אל משה עלה אל הר העברים הזה" (במדבר כז, יב), שאמר לו "עלה" ולא אמר לו לרדת אל מקום נמוך, לרמוז לו שהוא עתיד לעלות ממש לארץ ישראל (וזהו פרשת כי תצא דף רב ע"א ד"ה 'יעמי מהימנא' מרעיא מהימנא). ואכן משה רבינו עתיד לשוב ולהתגלגל בדור האחרון (ישעיה הגלגולים' להארי"י ז"ל הקדמה כ ד"ה ובה תבין משי"ה) ולהיות בעצמו הגואל שישראל מחכים לו (יאור החיים הקדוש' ספר דברים י, כ ד"ה עוד יתבאר על דרך) הוא מלך המשיח (ילקוטי תורה' להארי"י ז"ל פרשת ואתחנן ד"ה ויאמר ה' אלי רב לך, 'ספר הלכות' להארי"י ז"ל פרשת וישב על הפסוק ויאמר יהודה לתמר כלתו, 'יאור החיים הקדוש' ספר בראשית פרק מט, יא) וכפי שנרמז על שובו בפסוק שנאמר על המשיח "עוד פי יבא שילה וְלוֹ קֶהֱת עֲמִים" (בראשית מט, י) כי "שילה" גמטריא 'משה' (וזהו פרשת בראשית דף כה ע"ב ד"ה דבר אחר וכל שיח השדה, 'השמשות הזוהרי' בראשית דף כג ע"ב סימן ה ד"ה ובגין דבעא, 'השמשות הזוהרי' ח"א סימן ה דף רג ע"א ד"ה ולנח אתגליא, 'ספר הלכות' להארי"י ז"ל פרשת וישב על הפסוק ויאמר יהודה לתמר כלתו, 'ילקוטי תורה' להארי"י ז"ל פרשת ואתחנן ד"ה ויאמר ה' אלי רב לך. ראה זוהר פרשת פנחס דף רמו ע"ב ד"ה עדי כי יבא שילה וכן 'בעל הטורים' ספר בראשית מט, י ד"ה שילה). ואז הוא יכנס לארץ ישראל ויעבור דרך קבר רחל (עפ"י 'תיקוני זוהר' תיקון ו דף כה ע"א ד"ה ועוד בדרך) ומשם יבוא לגאול את ישראל (יצור המור' על התורה לר' אברהם סבע חמוי ר' יוסף קארו פרשת עקב ד"ה וזהו כי יקרא קן צפור) במהרה בימינו אמן.

<p>העלון מופץ לרפואה שלימה במהרה של: מוריה בת רחל רולנדה הי"ו</p>		<p>העלון מופץ לרפואה וצלחה בכל עניין של: שולמית אלישבע בת חיה הי"ו אורי הכהן בן פרומא הי"ו</p>	
<p>העלון גם לעילוי נשמות: רחל בת רחל רולנדה הי"ו</p>	<p>העלון גם לעילוי נשמות: מוריה בת רחל רולנדה הי"ו</p>	<p>העלון גם לעילוי נשמות: מוריה בת רחל רולנדה הי"ו</p>	<p>העלון גם לעילוי נשמות: מוריה בת רחל רולנדה הי"ו</p>
<p>העלון גם לעילוי נשמות: מוריה בת רחל רולנדה הי"ו</p>	<p>העלון גם לעילוי נשמות: מוריה בת רחל רולנדה הי"ו</p>	<p>העלון גם לעילוי נשמות: מוריה בת רחל רולנדה הי"ו</p>	<p>העלון גם לעילוי נשמות: מוריה בת רחל רולנדה הי"ו</p>